

Voorbereiding Hagar en Ismaël

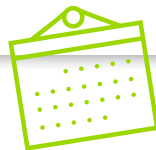
1. INLEIDING BIJ DEZE ZONDAG

Deze zondag is de tweede van een blok met zes teksten over Abraham, Sara en Isaak. In deze verhalen gaat het over Abraham, Sara en Isaak als stamouders van het volk van Israël.

Op deze zondag staat Genesis 16:1-16 centraal: Abraham en Sara hebben, ondanks Gods belofte, nog geen zoon. Daarom slaapt Abraham met Hager, de slavin van zijn vrouw. Die krijgt dan een zoon: Ismaël.

Voor de kinderen van **4-8 jaar** richten we ons op Hagar die door God gezien wordt nadat ze weggestuurd is door Sara.

Voor kinderen van **8-12 jaar** richten we ons op Sara die niet wil wachten tot Gods belofte uitkomt, en het heft in eigen in handen neemt.

2. CONTEXT VAN DE BIJBEL TEKST

In Genesis 16 gaat het over Sarai, Hagar, Abram en Ismaël. Hagar is de moeder van Ismaël, de stamvader van de Arabische stammen. Moslims zien Ismaël als hun stamvader.

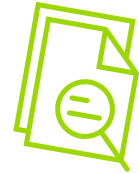

In de rest van de Bijbel spelen Hagar en Ismaël geen grote rol meer: Ismaël is niet de zoon die God aan Abram beloofd had.

In het Nieuwe Testament schrijft Paulus dat het verhaal over Hagar, Sarai en hun zonen een diepere betekenis heeft (Galaten 4:22-29). Volgens hem lijken mensen die door de wetten van Mozes bij God willen horen, op de kinderen van de slavin Hagar. Mensen die in Jezus geloven, lijken op de kinderen van de vrije vrouw Sarai.

3. UITLEG VAN DE BIJBEL TEKST

Als Sarai en Abram na bijna tien jaar na Gods belofte nog steeds geen zoon gekregen hebben, probeert Sarai zelf iets. Ze geeft een slavin als bijvrouw aan Abram.

Abram lijkt in dit verhaal alles best te vinden: hij protesteert niet, maar gaat mee in het idee van zijn vrouw en neemt zelf geen initiatief.

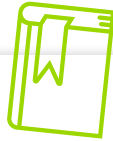
In de tijd van het Oude Testament konden mannen met meerdere vrouwen getrouwd zijn. Andersom kwam nooit voor. Een bijvrouw was vaak een slavin die gebruikt werd als de hoofdvrouw geen kinderen (meer) kreeg. De zoon die de bijvrouw dan kreeg, werd gezien als kind van de hoofdvrouw. De bijvrouw had geen rechten. Bekende bijvrouwen zijn Bilha en Zilpa, de slavinnen van Lea en Rachel (Genesis 30:1-13) en Hagar.

Als Hagar inderdaad zwanger is, gaat ze brutaal doen tegen Sarai. Daarom behandelt Sarai haar slecht. Als Hagar wegvlocht, ziet God om naar Hagar. Hij laat haar niet omkomen van de dorst. Een engel stuurt haar terug naar Sarai. Hij vertelt haar dat haar zoon de stamvader van een groot volk zal zijn. Maar hij is niet de nakomeling die God aan Abram beloofd had. Sarai's plan mislukt dus.

Vorbereiding

Hagar en Ismaël

4. UIT DE BIJBEL

4-8 jaar

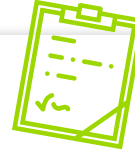
Voor de jongste kinderen is er een kaartje met de tekst van Genesis 16:13.

8-12 jaar

Voor de oudste kinderen staat op het werkblad de tekst van Genesis 16:1-3.

5. WAT HEB JE NODIG

4-8 jaar

Om te beginnen

- een waterfles, bijvoorbeeld van een kampeervakantie of uit de sportschool

Om te doen

Per kind:

- een foto van het kind
- de bloem van het werkblad
- een vel wit papier
- een groen potlood

8-12 jaar

Om te beginnen

- een (telefoon met) stopwatch

Bijbeltekst

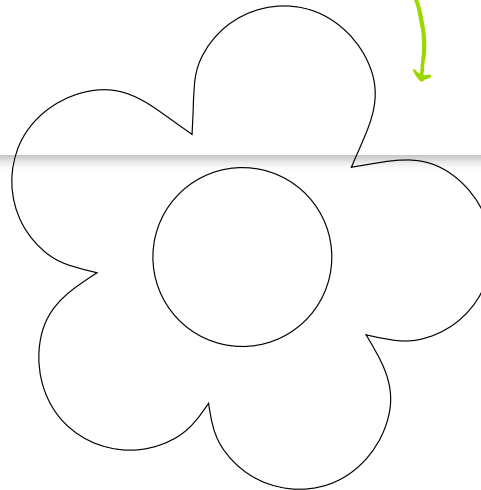
- een bijbel

Om te doen, eerste opdracht

- diep bord
- water
- twee velletjes wc-papier
- paperclip
- klok

Om te doen, tweede opdracht

- het werkblad
- een pen

De bouwstenen van de zondag

Hagar en Ismaël

In de kerkdienst

6. MOMENT MET DE KINDEREN IN DE DIENST

Vraag aan de kinderen of ze je willen helpen met een probleem. Je bent bijna jarig, en je hebt al gezien dat er ergens in huis een groot cadeau ligt. Maar ja, je moet nog een paar weken wachten. Hebben ze ideeën hoe je toch al aan dat cadeau kunt komen?

Vertel daarna dat het vandaag ook weer gaat over wachten, en dat mensen dat soms zo moeilijk vinden.

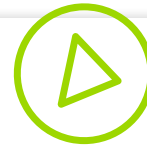

Tip

Doe het nog een keer, maar stop dan zelf als er een minuut voorbij is. Had iedereen voor die tijd al zijn hand omhoog? Was het de tweede keer makkelijker?

In de kinderdienst

7. OM TE BEGINNEN

4-8 jaar

Waterfles

Je hebt nodig:

- een waterfles, bijvoorbeeld van een kampeervakantie of uit de sportschool

Laat de waterfles zien en vraag aan de kinderen of ze die herkennen. Wanneer zou je die gebruiken? Weten ze hoe lang je zonder water kunt? (Antwoord: maximaal drie dagen, maar in de woestijn soms maar een paar uur.)

8-12 jaar

Hoe lang duurt...

Kunnen de kinderen raden hoe lang je ergens op moet wachten?

Je hebt nodig:

- een (telefoon met) stopwatch

Wie kan het beste inschatten hoe lang een minuut duurt? Druk op de stopwatch. Laat de kinderen hun hand opsteken als ze denken dat er een minuut voorbij is. Kijk goed wie er het dichtst bij in de buurt komt. Als iedereen zijn hand opgestoken heeft, druk je op stop. Vertel hoe lang je in totaal gewacht hebt, en wie het dichtst in de buurt kwam.

8. GEBED ALS DE KINDERDIENST BEGINT

Trouwe God,
Vandaag horen we een verhaal over Sarai en Hagar. Sarai wil niet wachten tot Gods belofte uitkomt. Daarom verzint ze een plan, een plan met haar slavin. Maar dat plan loopt verkeerd af, en Hagar loopt weg naar de woestijn. Maar God vergeet Hagar niet. God, help ons als wij ergens op moeten wachten, en laat ons merken dat u naar ons omkijkt. Amen.

Tip

Ga in een kring zitten voor dit gebed. Je kunt een kaars aansteken, of de kaars die je meeneemt uit de dienst in het midden zetten.

De bouwstenen van de zondag

Hagar en Ismaël

9. BIJBELVERHAAL

4-8 jaar

Kijk eerst naar de plaat bij dit verhaal. Wie denken ze dat ze zien op deze plaat? Vertel daarna het verhaal.

Het verhaal van Hagar

Het begon allemaal een paar maanden geleden. Ik was aan het schoonmaken, toen mijn bazin Sarai ineens op me afkwam. 'Hagar,' zei ze streng. 'Het lukt niet. Het is al tien jaar geleden dat God Abram en mij een baby beloofde, en ik ben nog steeds niet zwanger. Het is tijd om iets anders te proberen.'

Misschien lukt het jou om een baby te krijgen met Abram.'

Ik keek haar geschrokken aan, maar Sarai knikte me toe.

'Ga maar naar Abram. Hij weet ervan. Als je zwanger wordt, zal het mijn kind zijn, want ik ben jouw baas.'

Ik ben naar Abram gegaan. Wat moest ik anders? Ik ben maar een slavin. Als ik een opdracht krijg, dan moet ik gehoorzaam zijn.

Het plan van Sarai werkte. Na een tijdje groeide er een kindje in mijn buik. Maar Sarai was helemaal niet blij. Ze was jaloers dat ik wel zwanger was geworden en zij niet. Ik hoorde haar ruziemaken met Abram: 'Hagar luistert niet meer zo goed naar mij, omdat er een baby in haar buik groeit. Het is allemaal jouw schuld!' Het leek nu wel alsof Sarai de hele dag boos op me was. Toen ik op een keer zei dat ik te moe was om af te wassen, ging het mis. Sarai keek me woedend aan. 'Brutaal nest! Doorwerken!' Ze rende op me af, en ik was bang dat ze me zou slaan. Ik begon te rennen. Ik rende het tentenkamp uit, langs de kamelen, langs de weg, totdat ik bij een put kwam.

En hier zit ik nu, bij de put. Moe. Bang. Ik huil. Ik praat tegen de baby in mijn buik: 'Ik durf niet meer terug, kleintje. Wat moeten we doen?'

'Je moet teruggaan naar Sarai, Hagar.' Ik kijk verschrikt op. Een engel! 'God heeft gehoord hoe verdrietig jij bent, dus luister goed. Je zult een jongetje krijgen. Je moet hem Ismaël noemen. Het wordt een wildebras, die precies weet wat hij wil. Als hij groot is zal hij kinderen krijgen, en zijn kinderen zullen ook weer kinderen krijgen. Ook uit jou zal een groot volk geboren worden.' Ik ben verbaasd. Nog nooit heeft iemand zo tegen mij gepraat. Ik ben maar een slavin, maar deze engel van God kijkt anders naar mij. Hij ziet mij, en hij noemt Ismaël mijn zoon. Niet de zoon van Sarai. Mijn zoon! 'God is een God die mensen ziet,' zeg ik zacht.

Als ik weer opkijk, is de engel verdwenen. Ik sta op, en loop terug naar de tent van Abram en Sarai. Mijn hand ligt op mijn buik. 'Het wordt moeilijk, Ismaël,' fluister ik. 'Maar God ziet ons, en hij zal voor ons zorgen.'

8-12 jaar

Genesis 16:1-16

De geboorte van Ismaël

Sarai kan geen kinderen krijgen

Sarai en Abram kregen geen kinderen. Ze woonden intussen al tien jaar in Kanaän. Toen zei Sarai tegen Abram: 'Je ziet dat de Heer mij geen kinderen gegeven heeft. Je moet maar met mijn slavin slapen. Misschien kan zij dan een kind voor mij krijgen.' De slavin van Sarai heette Hagar. Ze kwam uit Egypte. Abram was het eens met het voorstel van Sarai. Toen stuurde Sarai Hagar naar Abram, en Hagar werd Abrams vrouw. Hij sliep met haar en ze werd zwanger.

Hagar vlucht voor Sarai

Toen Hagar wist dat ze zwanger was, had ze geen respect meer voor Sarai. Sarai zei tegen Abram: 'Jij bent hier verantwoordelijk voor! Ik heb je mijn slavin gegeven. Maar nu ze weet dat ze zwanger is, heeft ze helemaal geen respect meer voor mij. Laat de Heer beslissen of dat jouw schuld is of mijn schuld.' Abram zei: 'Het is jouw slavin. Je moet zelf weten wat je met haar doet.' Toen behandelde Sarai Hagar zo slecht, dat Hagar wegliep.

De bouwstenen van de zondag

Hagar en Ismaël

Een engel stuurt Hagar terug

Hagar vluchtte naar de woestijn. Ze ging zitten bij een waterput langs de weg naar Sur. Een engel van de Heer zag haar daar zitten. De engel vroeg: 'Waar kom je vandaan, Hagar? En waar ga je naartoe?' Hagar zei: 'Ik ben gevlucht, ik ben weggelopen bij Sarai.' Toen zei de engel: 'Je bent de slavin van Sarai. Ga naar haar terug en doe wat zij zegt.'

Hagar krijgt een zoon

De engel van de Heer zei ook: 'Ik heb gehoord hoe ongelukkig je bent. Ik zal je heel veel nakomelingen geven, zo veel dat niemand ze kan tellen. Je bent nu zwanger en je zult een zoon krijgen. Die moet je Ismaël noemen. Je zoon zal zo wild zijn als een wilde ezel. Hij zal altijd doen wat hij zelf wil. En hij zal met iedereen ruziemaken, ook met zijn eigen familie.'

Toen zei Hagar tegen de Heer: 'U bent een God die mensen ziet. Ik heb gezien dat u mij ook ziet.'

De put waar Hagar zat, wordt Lachai-Roi genoemd. Die put ligt tussen Kades en Bered.

Hagar kreeg een zoon. Abram noemde hem Ismaël. Abram was 86 jaar toen Ismaël geboren werd.

10. WEETJES

Hagar

Hagar is een slavin van Sarai. De naam Hagar betekent: vluchteling. Sarai geeft Hagar als bijvrouw aan Abram. Een bijvrouw was een tweede vrouw van een man. Een bijvrouw was minder belangrijk dan de 'echte' vrouw. Vaak was het een slavin die kinderen moest krijgen als de gewone vrouw dat niet kon. Misschien heb je ook weleens gehoord van Bilha en Zilpa. Dat waren bijvrouwen van Jakob, de kleinzoon van Abram (Genesis 30:1-13).

Waterput

Als Hagar wegvlucht, komt ze bij een waterput. Die put wordt Lachai-Roi genoemd. Dat betekent: bron van de levende (God) die aan mij denkt. Er waren in de tijd van de Bijbel overal waterputten te vinden. Een waterput was uitgehakt in de grond en kon wel meer dan twintig meter diep zijn. Dat was nodig, omdat je dan pas bij het water in de grond terechtkwam. Het was heel veel werk om een put te maken, omdat de grond vaak rotsachtig was. Daarom was degene die een put gemaakt had, ook de eigenaar van de put. Van wie de put was waar Hagar zat, weten we niet.

11. OM OVER TE PRATEN

Bij de gespreksvragen staan verschillende soorten vragen: 'weetvragen' en 'denkvragen'. Antwoorden op de weetvragen kun je opzoeken, bijvoorbeeld in het verhaal. Maar over de denkvragen kun je met elkaar blijven nadenken. Daarom zijn er ook geen foute antwoorden!

4-8 jaar

- Weet je nog wat God aan Abram beloofd had? Is dat al gebeurd?
- Waarom wordt Sarai boos op Hagar? Wat doet Sarai dan?
- Wat gebeurt er met Hagar als ze in de woestijn zit? Wat zegt ze dan?
- Hoe kun je zien dat God ook voor jou zorgt?

8-12 jaar

- Wat had God ook alweer beloofd? Waar wachten Sarai en Abram op?
- Heb jij ook weleens ergens lang op moeten wachten? Wanneer was dat?
- Vond je dat moeilijk of makkelijk?
- Waarom zou Sarai het moeilijk vinden om te wachten, denk je?
- Snap je dat ze zelf iets verzint om Gods belofte uit te laten komen? Wat vind je daarvan?

De bouwstenen van de zondag

Hagar en Ismaël

12. OM TE DOEN

4-8 jaar

God vergeet mensen niet

God vergeet Hagar niet als ze in de woestijn is. Maak met de kinderen speciale God-vergeet-mij-nietjes.

Wat heb je nodig?

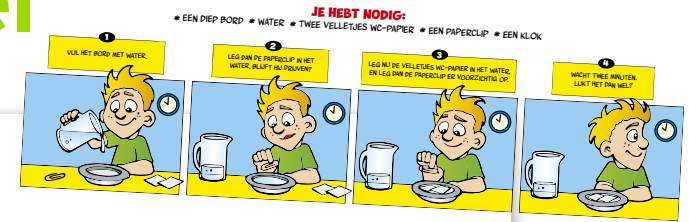
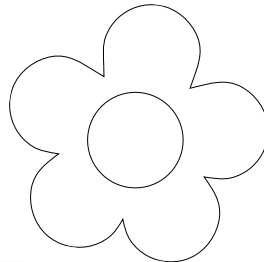
Per kind:

- een foto van het kind
- de bloem van het werkblad
- een vel wit papier
- een groen potlood

Print de bloem van tevoren uit op blauw papier. Laat de kinderen dan de bloem uitknippen, of doe dit voor hen. Knip ook het rondje in het midden uit.

Plak hier de foto van het kind achter, en plak de bloem daarna op het witte papier. Laat de kinderen een steel tekenen, en de bloem is klaar.

- Tips**
- Als kinderen kunnen schrijven, kunnen ze natuurlijk ook hun naam op de blaadjes schrijven.
 - Schrijf de antwoorden op de laatste vraag (hoe God ook voor hen zorgt) op de bloemblaadjes.
 - Vraag van tevoren aan de ouders of ze een (pas)foto mee willen geven. Anders kunnen de kinderen ook een tekening maken van zichzelf.

8-12 jaar

Even geduld!

Sarai had geen geduld. Maar soms is dat wel nodig als je iets bijzonders voor elkaar wilt krijgen. Probeer dat met dit proefje. Lukt het om de paperclip te laten drijven?

Je hebt nodig:

- een diep bord
- water
- twee velletjes wc-papier
- een paperclip
- een klok

Uitleg:

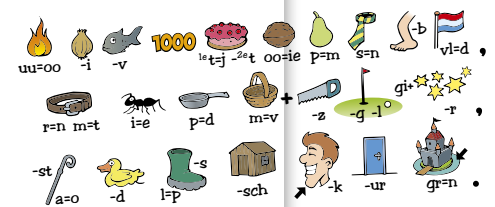
De paperclip kan alleen blijven drijven als de oppervlaktespanning van het water niet gebroken wordt. Als je de paperclip er met je vingers in het water legt, verbreek je de oppervlaktespanning en zal de paperclip zakken. Door hem op het wc-papier te leggen, dat met een beetje geduld naar de bodem zakt, kan het wel. De paperclip wordt dan gedragen door het water.

8-12 jaar

Wachten

Laat de kinderen de rebus op het werkblad oplossen.

Oplossing:

Voor u is duizend jaar niet meer dan één dag, niet meer dan vandaag of gisteren, of een paar uur in de nacht. (Psalm 90:4)

De bouwstenen van de zondag

Hagar en Ismaël

13. ZEGEN

In de Bijbel staat een zegen voor alle mensen. Dat is een wens die vaak aan het einde van de kerkdienst wordt uitgesproken. En die zegenwens zeggen wij hier ook tegen elkaar:

Tips

- Ga in een kring staan en houd elkaars handen vast.
- Laat drie kinderen elk een zin uitspreken, of spreek alles samen uit.

'De Heer zal jullie gelukkig maken en jullie beschermen. De Heer zal bij jullie zijn en voor jullie zorgen. De Heer zal aan jullie denken en jullie vrede geven.'

Numeri 6 :24-25

COLOFON

Tekst: Nederlands Bijbelgenootschap

Bijbeltekst: Bijbel in Gewone Taal

Hervertelling bijbelverhaal: NBG/Melanie van de Peut

Illustratie 4-8 jaar: NBG/ Liza-Beth Valkema

Strip en rebus: NBG/Bart den Heeten

Ontwerp: Frivista

DTP: Villa Grafica

Werkblad (4-8 jaar) Hagar en Ismaël

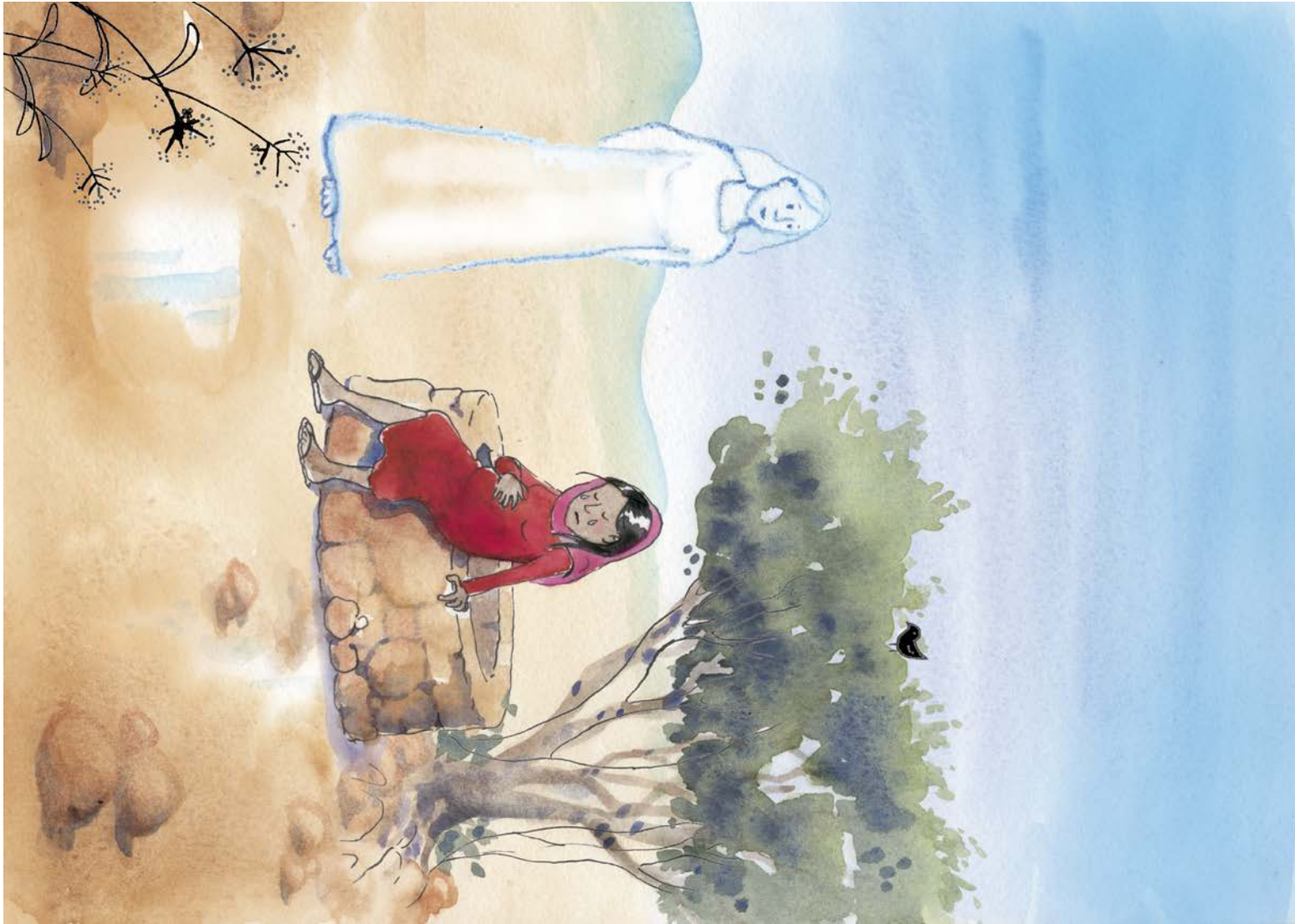
BB
BIJBEL BASICS

Toen zei Hagar tegen de Heer:

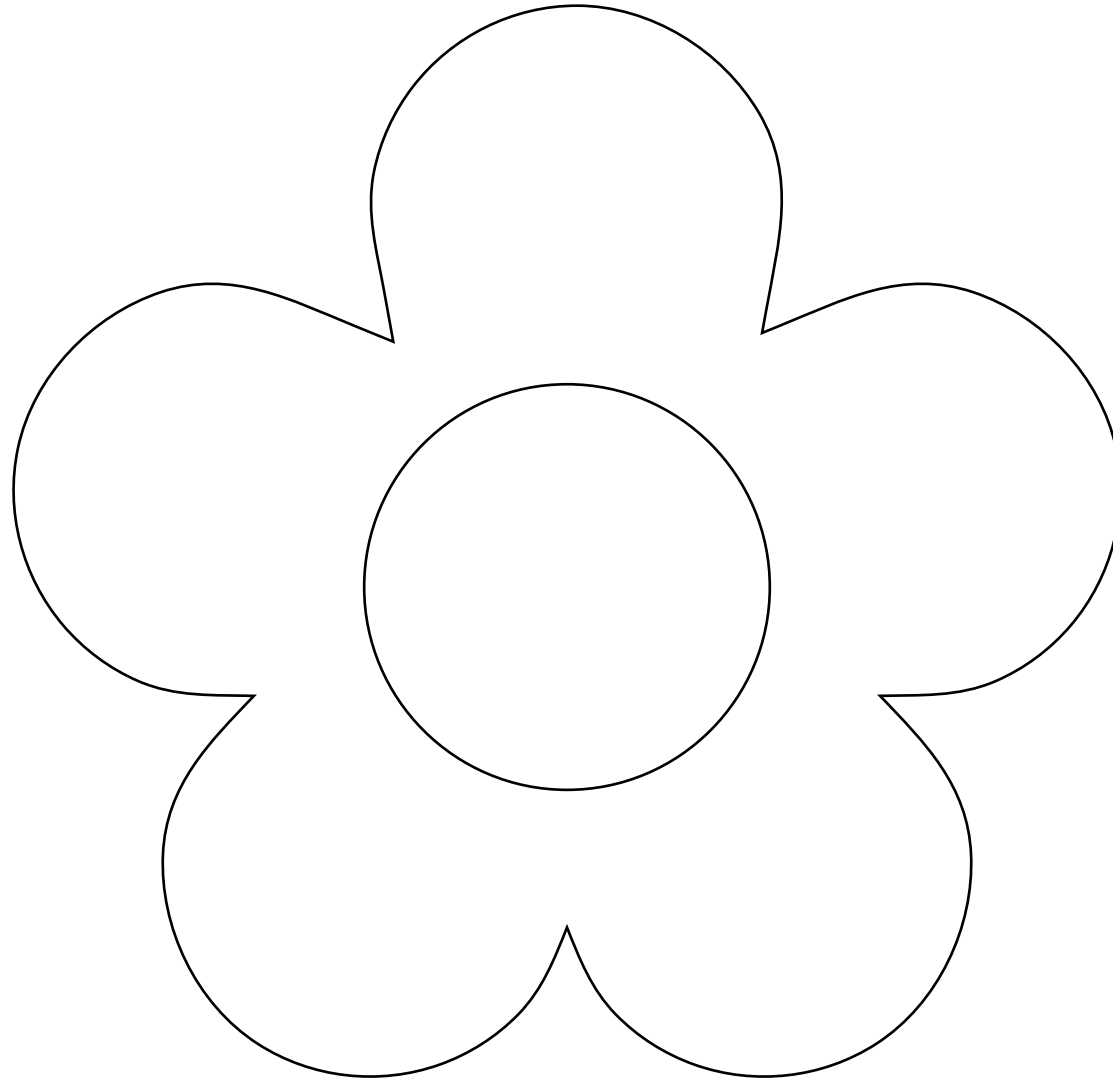
**'U BENT EEN GOD DIE MENSEN ZIET.
IK HEB GEZIEN DAT U MIJ OOK ZIET.'**

GENESIS 16:13

Werkblad (4-8 jaar)
Hagar en Ismaël

Werkblad (8-12 jaar)
Hagar en Ismaël

Werkblad (8-12 jaar) Hagar en Ismaël

EVEN GEDULD!

Sarai had geen geduld. Maar soms is dat wel nodig als je iets bijzonders voor elkaar wilt krijgen. Probeer dat met dit proefje. Lukt het om de paperclip te laten drijven?

*Toen stuurde Sarai Hagar naar Abram, en Hagar werd Abrams vrouw.
(Genesis 16:1-3)*

HAGAR

Hagar is een slavin van Sarai. De naam Hagar betekent: vluchteling. Sarai geeft Hagar als bijvrouw aan Abram. Een bijvrouw was een tweede vrouw van een man. Een bijvrouw was minder belangrijk dan de hoofdvrouw. Vaak was het een slavin die kinderen moest krijgen als de hoofdvrouw dat niet kon. Misschien heb je ook weleens gehoord van Bilha en Zilpa. Dat waren bijvrouwen van Jakob, de kleinzoon van Abram (Genesis 30:1-13).

JE HEBT NODIG:

* EEN DIEP BORD * WATER * TWEE VELLETTJES WC-PAPIER * EEN PAPERCLIP * EEN KLOK

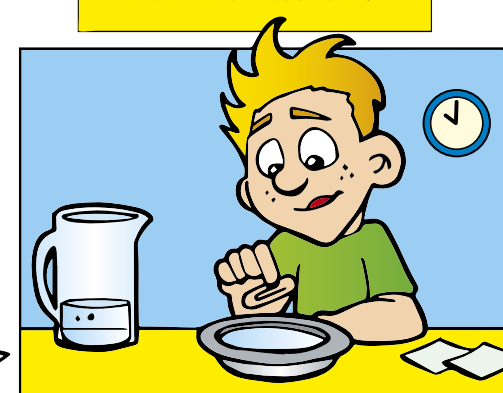
1

VUL HET BORD MET WATER.

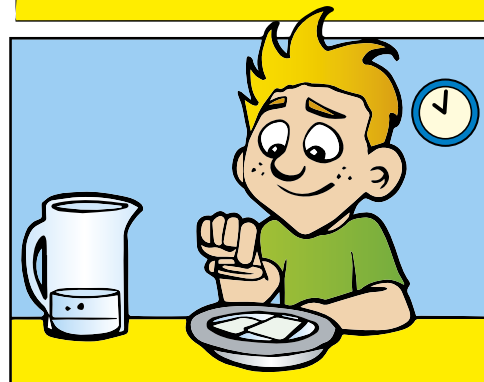
2

LEG DAN DE PAPERCLIP IN HET WATER. BLIJFT HIJ DRIJVEN?

3

LEG NU DE VELLETTJES WC-PAPIER IN HET WATER, EN LEG DAN DE PAPERCLIP ER VOORZICHTIG OP.

4

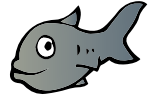

WACHT TWEE MINUTEN. LUKT HET DAN WEL?

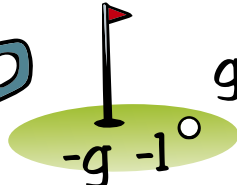

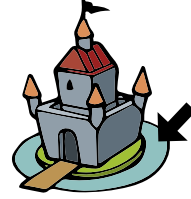
Werkblad (8-12 jaar) Hagar en Ismaël

WACHTEN
Wat staat hier?

 uu=oo
  -i
  -v
 1000
  ^{1e}t=j ^{-2e}t
  oo=ie
  p=m
  s=n
  -b
  vl=d ,

 r=n m=t
  i=e
  p=d
  m=v
  -z
  -g -l °
  gi+ -r ,

-st a=o
  -d
  l=p -s
  -sch
  -k
  -ur
  gr=n •

Oplissing:

.....

.....

.....

WATERPUT

Als Hagar weglucht, komt ze bij een waterput.

Die put wordt Lachai-Roï genoemd. Dat betekent: bron van de levende (God) die aan mij denkt.

Mooie naam hè?

Er waren in de tijd van de Bijbel overal waterputten te vinden. Een waterput was uitgehakt in de grond

en kon wel meer dan twintig meter diep zijn. Dat was nodig, omdat je dan pas bij het water in de grond terechtkwam. Het was heel veel werk om een put te maken, omdat de grond vaak rotsachtig was. Daarom was degene die een put gemaakt had ook de eigenaar van de put. Van wie de put was waar Hagar zat, weten we niet.